

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 flieri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

CIVILIZAȚIA

— Invățăminte din catastrofa „Titanicului” —

de Gheorghe Jianu.

În calea sa primară „Titanicul” uriașul mărilor, cel mai mare vapor pe care l-a construit industria omenească, izbindu-se în puterea nopții de un ghețar în largul Mării Atlantice, a fost răzbit de potrivnicia naturii suverane, rostogolind în neagra neființă viața a 103 femei, 53 copii și 1320 bărbați, laolaltă: 1476. Au rămas în viață numai 58 bărbați din totalul de 730 a celor care au scapat cu zile din suma de 2206 cîți au călătorit pe vapor. Încearcă „Titanicului” e semnalată ca cea mai zguduitoare dramă a veacului, care a făcut să vibreze jalnic sufletul întregii omeniri.

Au perit în valuri oameni de seamă, milionari, miliardari, cari oricum, considerînd periferia eului, nu numai după grămada de oase și carne, ci, înafară de persoana materială considerînd și complexul averilor morale și materiale ale omului, în economia naturii adeseori unul singur trage mai mult la câmpăna decît mulți, mulți alți simpli muritori. Astfel a fost înghițit de valurile Atlanticului podoaba publicisticii engleze, bătrînul *William Stead*, vestitul apostol al păcii, care prin talentul său remarcabil a izbutit a se introduce până și în cancelaria Țarului, de unde se dictează la 150 milioane de supuși. Prin valoarea sa personală această victimă a „Titanicului” făcea mai mult decît toți miliardarii înecați împreună cu dînsul. Eată un amănunt din viața acestui om ales: După ce Cecil Rhodes, regele diamantului din Africa, care îi testase lui întreaga sa avere de 500 milioane, a ajuns complice al războiului din Transvaal, *William Stead*, mîhnit de atitudinea lui Cecil Rhodes, îi notifică în mod oficial că nu-i primește lăsamîntul de — jumătate de miliard... Cită jertfă pentru o convingere!

A perit în valuri marea artistă-sculpt. contesa *Gleichen*, care tocmai terminase statuia lui *Eduard al VII*. Au perit milionari filantropi și miliardari dătători de pîne a milioane de muncitori. Au perit soția milionarului *Strauss* și altele cari, ca și dînsa, au preferit să moară lingă bărbații lor, decît să fie salvate. Tînăra și frumoasa soție a arhimiliardarului *Astor*, înzadar a fost rugată în genunchi de bărbatul ei, căci n'a putut fi înduplicată să intre în barca de salvare, decît numai după ce a fost luată cu vorba că și soțul ei va fi salvat.

Doi preoți, din nobila ginte franceză, cărora ofițerul ce stetea cu revolverul în mînă pentru ocrotirea femeilor și copiilor, le oferise

salvarea, ca pentru a întovărăși și a se ruga pentru mîntuirea plutitorilor din bărcile de salvare, au refuzat cu hotărîre, zicînd că dînsii au datoria să veghizeze până la cel din urmă suflet, și... în numele stăpînului de sus — rugîndu-se și dînd binecuvîntarea naufragiaților, s'au scufundat cu dînsii împreună în valurile oceanului, ca — adevărați apostoli ai lui *Christos*!

Alți eroi, cari merită a fi pomeniți din generație în generație, sînt: căpitanului vaporului care, strigînd de pe bord către subalternii săi: „Feciori, v'ați făcut datoria...” prinzînd un copil pentru a-l scăpa din ghiarele morții, a înotat cu el subsuoară până la barca de salvare, unde matrozii vroind să-l scape, s'a zmîncit din mîinile lor vînjoase și s'a aruncat de bună voie în valurile răzvrătite.

Eroi au fost însfîrșit și cei doi telegrafisti cari, neclintindu-se dela postul lor, au dat mereu vești și cerut ajutor prin telegrafia fără sîrmă. Eroice au fost în cele din urmă și sforțările bieților mașiniști și fochiști din pîntecele vaporului, cari până la cea din urmă răsufare s'au luptat vitejește — dar înzadar — pentru înlăturarea catastrofei, fără să le și dea îngînd de viața lor.

Cît de înduioșătoare mai este și abnegația neasămuită a unor zmeriți muzicanți cari, dirijați de măestrul lor, cîntau marșuri vesele ca pentru ușurarea morții năpraznice, ce i-a secerat și pe dînsii, cu trombetele pe buze, împreună cu mulțimea care într'un chor formidabil cînta înfiorată: „*Aproape de tine, Doamne*”...

Din atîtea momente etice ce ni-le semnalează presa mare mondială, cine mai poate rămînea nemișcat până în adîncurile sufletului. Cum să nu podidiască lacrimile până și pe cel cu inima împetrită! Nicăiri și nicicid nu ni-s'a desfășurat înaintea ochilor o catastrofă mai bogată în asemenea detalii cari toate împreună pecetluiesc, spre mîngăerea doritorilor de a vedea lumea la bine, propășirea în bine. Căci ce folos ar fi înaveea de toate progresele științelor, dacă sufletul omenesc ar rămînea tot plin de răutate și de deșertăciunea de a se iubi omul numai pe sine și a nu jertfi nimic pentru alții. Nicî după două mii de ani să nu ajungă plinirea vremii a învățăturilor lui *Christos* care întreg a trăit și murit — pentru alții. Chiar și pesimiștilor de tot soiul li-s'a curmat deznădejdea prin cele din urmă evenimente. Cum în urma uriașei zguduirii dela *Messina* omenirea a sărit cu

inima sîngerată în ajutorul nenorociților, ca să nu mai fac pomenire și de obolul lumii prin care s'a alinat durerea, potopiților din „*Valea Almăjului*” nostru, așa și pentru copiii orfanii scăpați din *Catastrofa „Titanicului”* s'au găsit în toate părțile lumii mame bune pentru a-i alina și crește, ear pentru ajutorarea naufragiaților s'au strîns dela public, numai în cîteva zile, în *New-York* un milion și jumătate, ear în *Londra* 2 milioane și jumătate.

Astfel, pănăce forța majoră a legilor firești admoniază pe om că nu se poate ridica prin ajutorul tehnicii pănă unde vrea, cum au păt-o în negura vremilor și încăpătînarea oamenilor de a se urca prin *Turnul Babilonului* pănă la cer, pănă atunci din omul primitiv de odinioară civilizația a înălțat avîntul sufletesc pănă la adevăratul eroism pilduit prin altruismul fără seamăn al naufragiaților de pe „*Titanic*”. Cine și-ar fi putut imagina atîta abnegație, atîta virtute, dragostea deapropelui într'o asemenea măsură, fie și numai înainte cu 2—3 decenii. Eată dar o dovadă a progresului umanitar, nu numai propovăduit și preanărit prin irmoase, ci și realizat prin religia faptelor grăitoare!

Cine mai crede astăzi, cînd am ajuns a constata cu certitudine cum nenorocirea, ce s'ar ivi în orcare parte a lumii, stîrnește sincera compătîmire a tuturor pămîntenilor, să mai poată fi vorba că vremile apuse erau mai bune, mai fericitoare? Nu; asta ar fi împotriva evoluției firești, împotriva tendinții eterne de a ne apropia către desăvîrșire, împotriva voinții lui *Dumnezeu*!

Nicicînd nu se poate socoti ca fiind mai bună ziua de erî, decît cea de astăzi, cum nici cea de astăzi, decît cea de mîne. Și dacă uneori ne izbim de contraargumentele pesimiștilor, ele nu pot avea decît numai aparența unor credințe deșarte, izvorite din zăbavnicia intelectualilor incuși cari alimentează mizeriile locale. Și de ăștia au fost și vor fi totdeauna. Ei, însă, nu pot opri vremea în loc. Nicăiri nu s'a pomenit că credința și voința răilor să ajungă la biruință. Dimpotrivă, am ajuns, grație limpezirii principiilor de viață, ca cei răi, îngîmfați cei cu mintea tardivă, sînt pretutindenî dince-înce tot mai mult nebăgați în seamă, tot mai mult osindiți, tot mai mult înlăturați din calea progresului. Așa îs osindește lumea întreagă bunăoară și pe *Mr. Ismay*, prezidentul societății „*White Star Linie*” (stăpîna „*Titanicului*”), care a călătorit

ca pasager pe „Titanic“ și având în urma poziției sale influență asupra căpitanului, era socotit că adevăratul comandant al vaporului. Acest îngimfat cu sufletul îngust e fixat de toată lumea ca un punct negru-disonant în tabloul catastrofei. Conștient de puterea oficială a maimarelui, acest nesocotit nu-i învinuit numai pentru greșala că a poruncit să se dea vaporului o viteză maximală chiar și în preajma munților de gheață, ci e osindit și mai mult — pentru egoismul său neomenesc. Dînsul a cerut loc în cea dintâi barcă de salvare, ear pe vaporul „Carpathia“, unde femeile dormiau obosite pe bord, el s'a lungit într'o cabină separată. Eată un reprezentant al duhului rău, cum se găsește dealtfel în orice societate, mare sau mică, citeun neom care, cum e vorba, sparge toate oalele din gard, ca să facă loc la oala lui. Pe egoiști îi vedem, însă, dince-ince tot mai strîmtoași și deranjați din largul lor. Eată încă un semn bun al vremilor.

Civilizația, în nizuința ei de a netezi lucrurile, strîmtează mereu matca păcătoșilor. Și... cum au zis-o decurînd unul d'ăi noștri, cînd va da Dumnezeu ca această civilizație să-și întindă aripile ocrotitoare dela indivizi la grupuri, făcînd ca și un popor mai mare să ajute, să ocrotiască pe altul mai mic, cînd datorința celui mai tare de a lua sub scutul său pe cel mai slab, cum s'a întîmplat și cu femeile și copii de pe „Titanic“, va trece și în obicinuința, în tradiția neamurilor, atunci... atunci se va sălășlui pacea universală și voea bună pe pămînt.

Studii criminale.

Fanatism și înșelăciune.

Traducere liberă, după Aug. Loevstimm.

Crimele comise din fanatism, dupăcum am văzut din cele premerse, deși sînt atît de înfiorătoare, încît pe scrutătorul care le studiază îl prinde o receală, și deși astfel de crime trag după sine cele mai groaznice urmări, totuși trebuie să recunoaștem, că acuzatul nu însuflă judecătorului oareșcare scribă și dispreț, pentru că cauza e clară: ucigașul a comis fapta într'un extaz religios, fiind pedeplin convins că e drept și bine a face să curgă șiroae sîngele deaproapelui.

Există însă o a doua categorie de crime,

în cari vine întrebarea de fanatism. Sînt oameni altfel isteți, dar imorali cari, spre ajungerea scopurilor lor infernale, folosesc fanatismul altora. Astfel de criminaliști nu sînt fanatici, ei stau spiritualmente mai sus decît masa poporului care îi inconjoară și pe care o exploatează. Exemplele astorfel de apucături diavolești, cărora sectarii, chiar și alți simpli oameni religioși, le cad jertfă, se află în număr considerabil.

La finea secolului trecut se așeză în comuna Guslizi, guvernamentul Moscau, un călugăr cu numele: Elias. El profetia sfîrșitul lumii și, deci, și pocăința. Oamenii cari credeau în sinceritatea predicilor lui, erau pregătiți la toate și începeau a-și risipi în mod ușuratic averile. Fiind toate pregătite, porunci Elias adeptilor săi, să se adune într'o casă. El celebră liturghia, recită rugăciuni, lăsă să se aprindă mai multe luminări, cădia cu foarte mult fum de tămie. Astfel maltrata publicul mai multe zile dearîndul.

În fine le spune: că azi-noapte va veni fiul omenesc și va fi sfîrșitul lumii, deci toți să se pună în sicrine, căci nu mai sînt vii. Oamenii ascultară și îndată adormiră în sicrine. Intre aceasta Elias se duse din casă în casă, strîns tot ce află de preț și dispăru.

În guvernamentul Nistîn-Novgorod, care e foarte populat cu: „oamenii lui Dumnezeu“, a fost tras la răspundere pentru înșelăciune un anumit Golovastioff. El a fost acuzat: că a fabricat relievi din oase de oae.

Foarte interesante date se află în literatură despre fabricarea sîntelor icoane. Dupăcum e decomun cunoscut, poporul rus e foarte bigot și fiecare casă trebuie să aibe icoane sînte. Icoanele demulțorii sînt în rame de aur ori de argint, provăzute cu petri scumpe ori cu email, deci reprezintă un preț foarte mare. Demulțorii icoana în sine e scumpă, fiind pictată de vr'un pictor renumit, ori e foarte bătrînă.

„Oamenii lui Dumnezeu“ însă astring și cumpără cu mare preț icoane din secolul XV. și XVI. cele dinaintea sîntei scripturî prin Nikon. Dar e știut că falzificătorul și aicea și-a vîrit ghiara lacomă. Icoana se pictează după modele bătrîne, apoi se pune pe fum, ori se îngroapă în pămînt și astfel li-se dă icoanelor înfățișare de icone bătrîne.

În modul acesta se înșela poporul cu sume considerabile.

Intre astuți cari știu să profite de prostia altora, aceia merită deosebită atențiune, cari sînt cu slăbiciunea și nepotolita atracție pentru femeie. În 1850 a fost închis un țaran cu numele Radaeff, care s'a proclamat pe sine de Mîntuitorul Christos. El predica castitate și curățenia în moravuri. La exercițiile religioase totdeauna predica adicțiilor săi: fiți curați ca porumbii așa zice Domnul. Însă totdeauna după cuvîntările lui aschete, se adresă către citeo fată tînără cu cuvintele: „nu eu, ci duhul sînt îți poruucește ție să vii cu mine“ și fata îl urma fără opunere. La învestigare s'a dovedit, că Radaeff stetea în relații nepermise cu 23 femei.

E interesant a aminti cuvintele cu cari se scuzau acești înșalători înaintea poporului credul.

Dumnezeu nu se minie pe mine, căci eu îi sînt cel mai credincios și iubit fiu, care împlinește voea tatălui său, însă și el își are voea sa proprie, deaceia Dumnezeu nu voește și nu poate să mă pedepsiască. Să nu ne prindă mirarea, că astfel de oameni, stricați ca Radaeff, au existat, dar să ne mirăm că cum adeptii lor au putut să creadă în sinceritatea vorbirilor lor dindu-le oarbă ascultare...

Ioachim Dabicî.

(Fine).

IGIENĂ.

Muștele și lățirea boalelor.

Reproducem din „Românul“ următoarele interesante comunicări igienice:

Știința modernă, cu mijloacele sale de cercetare atît de perfecționate, a ajuns la concluzia că musca domestică constituie un pericol permanent al omenirei, și este un adevărat mesager inaripat al morței.

O mulțime de boale ni-le aduce musca! astfel: tifosul, holera, dizenteria, ear cercetările mai noi au demonstrat că și tuberculoza, dalacul, difteria, vărsatul (bubatul), oftalmia purulentă și multe friguri tropicale, precum și boli parazitare se înmulțesc grație muștelor.

Eată în ce chip musca lățește boalele:

Ați observat ce atracție specială au muștele pentru murdării? Orunde veți vedea gunoaie, putreziciuni, grămădiri de murdării, veți vedea sute și miî de muște cari se adună acolo, și cu

FOILETON.

Calea robilor.

— Poveste. —

Într'un sătuleț trăia un om cu stare. Avea numai un copil la care se uita cu atîta nădejde, cum se uita la cer. Și de bucurie că n'are să i-se stingă neamul, ajuta pe nevoașii cari îi nimeriau la poartă. Dar pecit era el de bun și de darnic, peața era nevastă-sa de rea și de sgîrcită și ori de citeori vedea că pleacă cineva mulțumit dela casa lor, se pornia pe gilceavă.

Și într'o zi se duse omul cu carul la lemne. Plecase într'un ceas rău, ori îi ieșise necuratul în cale, că se răsturnă carul pe el și-l omorî. De atunci nu mai plecase niciun nevoaș mulțumit dela casa omului cu stare.

Nu trecu mult și muri și copilul. Îi fusese atît de dor lui tată-său de el, încît se rugase de Dumnezeu să i-l aducă pe lumea cealaltă.

Plînsese femeia, dar nu dete nimic de pomană pentru sufletul copilului său.

Oamenii din sat își făcură cruce de una ca asta și, de atunci ori de citeori o vedea, se feria de ea ca de ciună.

Și se scurseră ani mulți până ce moartea trecu earăși pragul casei, în care nu mai găsia nimeni adăpost și alinarea suferințelor, și luă pe bătrîna.

Cînd ajunse cu ea la marginea lunei celei-

lalte, îngerii cari duc pe oamenii buni în rai își întoarseră fața dela dînsa. Și împăratul întunericului zîmbi de bucurie și trimise doi supuși de-ai lui, cari luară pe bătrînă s'o ducă în iad.

Copilașul ei, care se juca prin grădinile pline de soare și de veselie ale raiului, îi auzi suspinele și o cunoscu.

Și cînd văzu cum o duceau răii către împărăția întunerecului începu să plîngă.

Veniră cîțiva îngeri și dacă ailară durerea copilașului, plînsură și ei împreună cu dînsul.

— Noi nu-ți putem fi de niciun folos, suspinară îngerii și-l mîngăiră pe obraji.

Porni copilul prin rai și se tot duse, pănăce ajunse la Domnul. Și de pe scaunul lui de argint din mijlocul serafimilor, cari străluciau ca luceferii, Părintele lumii se uită cu blîndețe la copilaș și grăi: „În rai nu sînt dureri. Dece plîngi?“

— „Doi oameni de cărbuie, cu ochii de flacăra, cu ghiare de cîntar, n'au lăsat pe mama să între în rai“. „E mama, Doamne, și trebuie să fie și ea aici ca să ne jucăm cu marele de aur din grădină și să cîntăm împreună cu îngerii“.

Și se uită Domnul cu milă la el, apoi îl chemă mai aproape și-l mîngăie:

— O să vină mama ta aici, dacă o fi făcut fapte bune, cit a trăit pe pămînt, grăi Dumnezeu.

— Mama nu putea să facă rău răspunse copilașul și se uită în ochii plini de buhătate și de milă ai Tatălui ceresc.

— Să te duci la iad și s'o întreb, dacă a făcut fapte bune.

Și copilașul plecă. Împărăția întunericului era departe; dar el se ducea ca o rază de lumină de repede. Ajunse la ușa iadului și păzitorii cei întunecați cari străjuiau acolo, își puseră minile la ochi, orbiți de strălucirea hăinițelor și de luminile din ochii copilașului.

Bătu la ușa: cioc, cioc, cioc.

— Ce căuți? îi răspunse împăratul întunecimei.

— Caut pe mama.

— Cum o cheamă?.

— Mama.

Și veniră miriade de mame la ușa iadului și suspinele lor se ridicau, precum se ridică glasul valurilor din ocean, cînd se deslănțuește furtuna.

Nu mai auzise copilul atîtea vaete și rămase împietrit de durere. Pe urmă rupse de strigă „mamă!“.

Atunci clocoți văzduhul de larva glasurilor celorce se chinuiau în adîncirile întunericului. Dar un țipăt se ridică mai puternic din vijelia de gemete. Copilul îl cunoscu și earăși strigă: „Mamă, m'a trimis Domnul să te întreb, ce fapte bune ai făcut cit ai trăit pe pămînt?“. Și se făcu o liniște de părea că întreaga fire s'a împietrit. Apoi glasul plin de durere și de căință al mamei răsună cașicînd ar fi fost rostit să-l audă toată lumea: „N'am facut niciun bine odorul mamei!“.

— Gîndește-te mamă, poate vei fi făcut un bine mic, mic detot. Și ear' se făcu tăcere.

tromba lor subțire sug, mănincă ceiace s'a aruncat. Ați văzut cite muște se string pe vr'o rană? Ați văzut apoi, cum aceleași muște cari au supt cu tromba lor din resturile ce vi-le înșirai mai sus, vin și ating cu aceeași trombă pînea, mîncarea, zahărul, laptele nostru?

Din murdăriile pe cari și-au lipit tromba, muștele culeg nu numai sucurile cu cari se hrănesc, dar și microbii bolilor, și peurmă cînd s'au pus pe mîncarea noastră, lasă unul sau mai mulți din acei microbi, pe cari noi îi înghițim fără să știm, și eată cum, într'o bună zi, ne trezim cu una din bolile cele mai uricioase: tifosul, holera, dizenteria, oftica, vărsatul etc.

Anul trecut, în Ilalia, a fost o mare epidemie de holera; ear cazurile cele mai multe s'au verificat la persoane și familii întregi cari au băut lapte. Această epidemie, în cea mai mare parte, a fost datorită muștelor, și cutoatecă laptele îl fierbeau, deci orice microb muria, totuși, din pricină că lumea nu era destul de prevăzătoare, lăsa laptele în vase descoperite; muștele, cari aveau în tromba lor microbii holerei, veniau la lapte, lăsa microbii, cari se dezvoltă în număr foarte mare și cu o extraordinară repeziciune în lapte, și epidemia izbucnia carăși.

Același lucru se întimplă pentru celelalte boale, pentru tifos, tuberculoză, cărbune, dalac etc.

— Dar, mi-se va răspunde, în trecut cînd știința nu era așa de dezvoltată, aceste lucruri nu se știau și totuși numărul acestor boli era mai mic.

Nu este așa, vă voi răspunde eu. Este drept că știința nu era așa de dezvoltată, dar dacă nu se cunoșteau cauzele tuturor boalelor, nu însemnează că lumea nu se apăra și în trecut de muște, cari erau socotite — ca și azi — animalele cele mai scîrboase de pe pămînt. Vă dau un singur exemplu din istoria unor timpuri foarte depărtate: una din plăgile Egiptului, teribila mortalitate care a hotărît pe Faraon să lase pe Jidanî să plece din Egipt, a fost provocată de epidemia adusă de muște.

Cele mai multe victime ale muștelor sînt copii mici, și mai ales cei nutriți cu biberonul. Destul ca o muscă, purtătoare de microbi, să cază în lapte, sau să se așeze pe gura biberonului, și se văd rezultatele: gastriterite, dizenterii, cari în fiecare an, mai ales în timpul de vară, seceră viața a miî de suflete nevinovate. Un doctor din Statele-Unite din America, a făcut o socoteală și a ajuns la concluzia că, în timpul unei generații normale, 4 milioane de vieți pier, în urma boalelor intestinale propășite de muște.

Colosal!

Musca se poate socoti mai ucigătoare decît tunurile și decît puștile, deoarece, în războiul Ispano-american, dintre cei 2197 de morți, 1924 au fost produse de tifos, propășit de muște.

Ear în actualul război italo-turc, în Africa, este foarte mare numărul morților de tifos și de holera; rezultatele statistice se vor cunoaște cu

preciziune mai tîrziu; dar ceiace vă pot spune cu preciziune, este că muștele joacă un mare rol, în mortalitatea din Africa, dată fiind murdăria proverbială a arabilor și a locuințelor.

După statisticele oficiale, în New-York mor în fiecare an 650 persoane de tifos și 7000 de alte boli intestinale, toate promovate de muște; ear aceste statistici dau un număr mult mai mic de morți în timpul ernei, cînd muștele mor.

Nu este deci exagerat cînd se spune că din punct de vedere științific și sociologic muștele sînt mult mai dăunătoare societății umane decît tigrii și șerpii veninoși, cari sînt socotite cele mai periculoase animale de pe glob.

Muștele nasc și se reproduc cu deosebire în materiile fecale, și cum se prăsesc grozav, din aceste locuri infecte se răspîndesc miî și milioane de muște, cari duc pestetot boli și moartea.

În urma unor serioase și migăloase cercetări științifice, făcute în laboratorul de bacteriologie din New-York, s'a constatat că muștele sînt întotdeauna purtătoare de microbi, dela 250 la 6,600.000 microbi pe fiecare. Dară vă veți gândi acum, că fiecare muscă face 120 de ouă deodată și că la sfîrșitul verei dintr'o singură muscă s'au făcut un sextilion, vă veți putea face o idee de marele pericol ce reprezintă această insectă în propășirea infecțiilor.

Ce este de făcut?

Este foarte simplu: omorîți-le, omorîți-le cît puteți mai multe.

Dar mai ales, trebuie să se observe bine curățenia. Cucit o casă este mai curată, cuafit sînt mai puține muște, și deci mai puțin pericol de boale.

Gunoaiele trebuie stropite cu petrol sau cu var; latrinile bine închise și bine desinfectate: nu cumpărați lucruri de ale mîncării dela neguțătorii, unde veți vedea muște; nu lăsați nimic descoperit: nici pînea, nici carnea, și mai ales laptele; despați muștele de bolnavi și mai ales de bolnavii cu maladii contagioase; nu lăsați să se stringă substanțe, cari pot fermenta sau cari se putrefac ușor.

Ear ca să le omorîți, eată două rețete foarte simple, cari se pot întrebuița de orice bună gospodină și de orice bună mamă de familie:

1) Topiți în untdelemn cald saciz (coloforniu) de celce se de pe arcurile vioarelor. Întindeți pe bucăți de hîrtie albă această pastă, și puneți-le prin casă. Muștele trag la alb, se lipesc pe hîrtie și cînd s'a adunat o cantitate oarecare, hîrtia se aruncă în foc.

2) Într'o farfurie puneți 10 părți de apă și o parte de formol. Muștele sînt atrase de formol și mor.

Această soluție (formolul se cumpără în orice farmacie) nu este otrăvicioasă pentru persoane, dar este bine să ferți animalele domestice de dînsa, că le-ar putea face rău.

Dr. P. Robescu.

— N'am făcut niciun bine, ingerul mamei!
Porni copilașul plîngînd către părintele ceresc, ear cînd ajunsese acolo, își acoperi fața cu mînuțele și durerea îi taie glasul, de nu mai putu rosti niciun cuvînt. Și îl mîngăie Domnul, ear cînd micuțul își mai veni în fire, suspină:

— N'a făcut, Doamne, nici barem un bine mic, mic detot!

— O faptă bună trebuie să fi făcut; altfel s'ar fi depărtat ingerii păzitori de ea și n'ar fi putut să viețuiască în pace pe pămînt, răspunse Dumnezeu. „Du-te înapoi și mai întreb-o odată. Să se gîndiască bine. Poate o fi ajutat niscăi-va dobitoace, dacă pe oamenii i-a urît atîta”.

Și iar porni copilașul la drum, și cînd ajunsese la poarta iadului bătu: cioc, cioc, cioc:

— Mamă, gîndește-te bine, poate ai fi ajutat niscăi-va dobitoace; dacă pe oamenii i-ai vrăjmășit.

Și ținu mult tăcerea adîncă, pănăce glasul mamei tremură încet, încet abia fu auzit.

— Da. Am făcut un singur bine cît am viețuit pe pămînt! Era o eamnă geroasă, că de fierbea oala pe partea despre foc, ingheța pe partea cealaltă. Eu periam niște fuioare de cînepă. Și în tinda casei erau cîțiva puî de pisică, și tremurau de frig. Mi-a fost milă de ei și i-am învelit în puscările curățite de pe fuioare. Atîta bine știu că am făcut!

Și, dacă auzi domnul ce fel de bine făcuse bătrîna, făcu un semn și pedată stete înainte-i o grămadă de pusderii cari străluceau ca argintul.

Impleți apoi din ele o funie și o dete copilului.

— Du-te la ușa iadului, lasă un capăt al funiei înăuntru și să scoți afară pe mama-ta și pe păcătoșii cari s'or mai prinde de curmei.

Se deschise ușa împărăției întunerecului fără de fund și copilașul lăsă înăuntru funia care strălucia cașicum ar fi fost împletită din razele lunii. Mama se apucă îndată de funie și odată cu ea miî de păcătoși își încleștară mîinile pe ea. Și de picioarele acestora se apucasă alții, așa încît se făcu un lanț de păcătoși nesfirșit. Copilul trase de curmei și i-se păru că nu atîrnă nimic de el.

Mama ieși cea dintîi, și cînd își văzu copilașul cum trăgea funia de care se ținea mulțimea de păcătoși, nici nu-l îmbrățișa măcar, ci îi sări întrajutor. Și amîndoi scoaseră pe nenorociți la lumina cea venică.

Cei liberați din iad căzuseră cu fețele la pămînt și glasurile lor se înălțară, ca cel mai frumos cîntec de preamărire, din cită se îndreptaseră vre-odată către Atotștiutorul.

Funia de pusderii de cînepă, care strălucia ca împletită din razele, lunii se destremă, apoi se ridică și se întinse dela o margine pănă la cealaltă a bolții cerești. Și pănă azi, lumea întregă își aduce aminte, cînd o vede strălucind pe cer cu milioanele de păcătoși, scoși la lumina cea veșnică pentru un bine mic, mic detot. Și nu-i mai zice nimeni funia robilor, ci — calea robilor.

(F. Int.)

D. N. Ciotori.

CRONICA.

Agilul director al băncii „Plugarul” din Cacova, d-nul Ion Epure, în urma unui morb ce și-l-a atras prin surmenaj, la sfatul medicilor dîndu-și demisia, înlocul său direcțiunea a încredințat conducerea institutului membrului dir. Simeon Popa. Totodată vestim cu bucurie că, cu ajutorul și al „Solidarității”, această bancă românească, din acest ținut mănăs al Banatului, e pornită pe calea complectei sale regenerări.

Duminecă și-a serbat cununia distinsul nostru prieten d-nul Eremia Nemiș, directorul școalei comerciale din Turnul-Severin, cu fiica șefinginerului silvic I. Brailă din Biserica-albă. Multe și sincere felicitări!

D-na văd. Adelina Bocșanu (Curtici) și Dr. Leo Margolli (Kiel, Germania) logodiți.

D. Roza Străin cu adv. Dr. L. Husovszky (Bozovici) fidanțați.

Simpaticul tînar român Otto Novacovici, funcționar la Societatea C. F. d'aici, cunoscut și ca un violinist de forță, a încetat subit din viață la Horgos (lîngă Segedin) venind cu trenul către casă. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

În articolul d-lui Dr. M. Vladimirescu „Religia și dogmele” din numărul trecut s'au strecurat următoarele greșeli: Iehova înloc de Iahwe, episcopul Hieronimus, înloc de Hieronymus (care n'a fost episcop) și Sardanapal înloc de Aschurbanipal. Totastfel și pentru alte greșeli mai mici ce s'au strecurat fatalmente în articolul în chestiune, scris de d-nul Dr. Vladimirescu în limba germană și tradus în românește, firește, nu autorul, ci traducătorul e responsabil.

O trupă teatrală din Berlin va da azi de seară și mine Duminecă d. a. și seara pestetot trei reprezintații germane în teatrul din localitate, la care nădăjduim că va participa și publicul nostru românesc.

Signarea de acții à 20 cor. la „Sindicatul autobus” din localitate e pornită, și pecit auzim cu cele mai bune nădejdi.

În ordinea de zi a congregației (de primăvară) e luată și dezbaterea asupra proiectului de linie ferată între Anina și Bozovici.

Pe pag. 4 publicăm Prospectul pentru signarea de acții din emisia III a „Oravieianei”. Atragem atenția publicului asupra multelor și însemnatelor favoruri ce li-se oferă mai ales acționarilor vechi. Prin emisia aceasta institutul „Oravieiana” va ajunge în măsură a ocroti tot mai mult interesele economice ale Românilor din aceste părți, ceiace nu-i poate scăpa din vedere niciunui Român bun și om de omenie!

Adv. Dr. Cl. Iuga și-a deschis cancelaria advocațională în Caristol (Károlyfalva) lîngă Verșet. Dorim izbîndă și prosperare tînarului povățuitor al Românilor noștri din acele părți.

De vînzare. Un plaț de casă în Cacova (Kákófalva) strada principală, de 5 m. lat și 75 m. lung, loc zvîntat, potrivit pentru zidirea unei prăvălii cu negoț de orice fel. A se întreba la proprietarul: Gheorghe Apostolescu în Cacova.

Poșta Redacțiunii.

T. St. Răspunde dacă afli de cuvîntă, în mod urban, ceva de interes mai general. Atacuri pur personale nu putem publica.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Să caută un Companist

pentru o Moară cu Motor de nou zidită cu o cauțiune de Cor. 200. — cu interesele de 20% la an. Informațiuni la administrația foii noastre sub adresa „Vasile”.

ORAVICIANA
 SOCIETATE PE ACȚII, INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
 ORAVICZABÁNYA (ORAVIȚA-MONTANĂ)

Prospect de emisiune.

„Oraviciana societate pe acții“ (institut de credit și economii), urmând concluzul adunării generale din 14 Martie a. crt., pentru sporirea capitalului social și a rezervelor¹⁾ în scop de a putea estinde operațiunile sale și spre asigurarea unei garanțe mai mari pentru depuneri²⁾ deschide subscripție la acții noi, în următoarele condițiuni, și anume se admit la subscripție:

- I.
1. Acționarii vechi și succesorii lor legitimați pentru fiecare acție veche, ce posed, cu o miză de câte	Cor. 125.—.
2. Cesionarii acționarilor vechi ³⁾ cu o miză de câte	Cor. 135.—.
3. Acționarii vechi, fără a avea cesiune, peste numărul acțiilor ce posed, cu o miză de câte	Cor. 140.—.
4. Subscribenții noi cu o miză de câte	Cor. 180.—.

II.

Din prețul acțiilor, nominalul de Cor. 100.— se va adaugă la capitalul social, eară plusul, după acoperirea speselor, la fondul de rezervă.

III.

După încheierea subscripțiilor se va convoca o adunare generală extraordinară, carea va stabili maximalul emisiunii și eventual va face reducerile proporționale precum și schimbarea statutelor în conformitate.

IV.

Terminul de optare respective subscripțiune⁴⁾ se fixează pe **1 Septembrie 1912.**

V.

Deodată cu prezentarea opțiunilor subscribenții favorizați (v. P. I. 1, 2, 3) au să plătească adausul de câte 25 cor., respective 35 cor. și 40 cor., asemenea și subscribenții noi nefavorizați (v. P. I. 4) câte 40 cor. de acție contra unui titlu provisor. Nominalul de 100 cor. are să se achite de subscribenții favorizați cu câte 10 cor., eara cei nefavorizați cu câte 14 cor. de acție, la următoarele termene:

la 1 Octombrie 1912	la 1 April 1913
„ 1 Noembrie 1912	„ 1 August 1913
„ 1 Decembrie 1912	„ 1 Septembrie 1913
„ 1 Ianuar 1913	„ 1 Octombrie 1913
„ 1 Februar 1913	„ 1 Noembrie 1913

VI.

Sumele plătite în parte sau în total se fructifică din datul plătirii cu 5%, eară restanțele se debitează cu 6% interese de întârziere.

VII.

Acțiile noi, întrucât miza lor și eventualele interese de întârziere vor fi până la 31 Decembrie 1913 pe deplin achitate, participă la dividenda anului 1914 și titularii se folosesc începând dela 1 Ianuar 1914 de toate drepturile statutare.

VIII.

Față de restanțieri se vor aplica dispozițiunile §§-lor 153, 169, 170 și 171 din legea comercială, la cari se vor face atenți în scris la persoană și în foaia locală „Progresul“, eventual în altă foaie ce apare în limba oficioasă a institutului, mai apropiată de sediul seu. Nominalul acțiilor scăzute (anulate) și al celor suplimentare, cari vor trebui să se emită (v. și P. III.) va fi acoperit din rezerve și acțiile aceste se vor vinde apoi reflectanților cu prețul satorit de direcțiune din caz în caz.

IX.

Acțiile noi se vor strada cu datul de 1 Ianuar 1914 și vor fi provăzute cu cuponi consecutivi dela Nr. 22 înainte. Oraviczabánya (Oravița-mont.), 2 Mai 1912.

Direcțiunea

institutului de credit și economii

ORAVICIANA societate pe acții.

¹⁾ Capitalul societar de prezent este de 550.000.— cor., eară rezervele cu finea anului 1911 an fost de 337.927.— cor.
²⁾ Starea depunerilor cu finea anului 1911 au fost de 2,954.595.— cor.
³⁾ Dovezile de cesiune și legitimațiile de succesiune, sunt a se prezenta direcțiunii mult până la **1 August** a. c., spre de judecare încât acele ar fi supuse taxei de transmisiune.
⁴⁾ Declarațiunile de opțiune respective de subscripție se fac după formularul anexat aci.